

Nordmenn i tyske fangeleirer fikk mer mat enn de maktet «å spise unna» Måtte be om pakkestopp

Vi betviler ikke redslene i mange tyske konsentrasjonsleirer under krigen.

Likevel vil vi peke på at flere av de leirer hvor nordmenn oppholdt seg hadde gode og særs levelige forhold.

Blant disse var Sachsenhausen og Stutthofleiren.

Olaf R. Walle oppholdt seg i Stutthofleiren, dit norske politifanger ankom i desember 1943.

I hans bok, "Norsk politibak piggråden", kan vi lese:

Ut i mars 1944 begynte for alvor pakkene hjemmefra å strømme til leiren. Allerede 2. mars 1944 måtte vi for første gang ha kjerre for å hente postpakkene i hovedleiren.

Og resultatet den dag var 18 sekker post. Noen hadde fått av de ettertraktede 5 kilos, de fleste de berømmelige kilos med spesielporsto 80 øre (Kleinpaketen). Etterhvert ble det til at vi selv åpnet sekkene som kom forseglest fra Norge".

"Og vi fikk mat! Ikke bare fra de nærmeste pårørende hjemme, men fra venner og bekjente og foreninger. Stutthofklubber ble dannet av Stutthoffruer og kjærester, funksjonærene på politikamret i hjembyen gikk inn for å hjelpe sine kolleger, - og fra illegale organisasjoner (!) kom det mye godt og mye rart.

Hvordan de hjemme kunne få tak i så mange dyrebare og velsmakende saker og ting var for oss en gåte.

Allerede 8. mars 1944 besluttet vi å innrede ett spiskammer eller et rum til matlager. Det ble straks døpt "stabburet". Her ble satt inn kartonger med mat som kunne lagres. Og vi fikk en reserve som sikkert mangan en kjøpmann hjemme ville ha misunt oss.

En sending på 13 danske Røde Kors pakker kom til

oss allerede i februar 1944, og 1. april kom den første store sending av de populære portugisiske sardiner, 2 esker i hver pakke. Disse sardiner i ekte olivenolje, eller nøtteolje, ble sendt fra en internasjonal hjelpeorganisasjon i Lisboa og var en særdeles ettertraktet vare.

Senere fikk de aller fleste en eller to sendinger med franske pakker sendt gjennom Paris og betalt av våre pårørende. De inneholdt bl.a. en del sjokolade, ost, smør, kjeks og styrkemidler. (Det siste kunne kanskje trenges etter all etingen!)

Også fra Sveits, - fra det internasjonale Røde Kors fikk vi et par sendinger, vesentlig med små, delikate hermetikkbokser. De utmerket seg for øvrig med 1 kg sukker og 1/2 kg aprikoser.

Den 21. mars 1944 kom den første sending med svenske pakker. Disse pakker, som visstnok i det vesentlige ble bekostet av den norske stat, men formidlet gjennom organisasjonen "Hjälp till krigets offer", var så fortjusande, at det var nesten ikke til å tro. Denne pakke som vi fikk en gang i måneden, hadde en vekt på 8-10 kg og inneholdt følgende lekkerbiskener: 1 kg havregryn, 1/2 kg tørrmelk, 1/4 kg smør, 1 kg raffinade, 2 pk. Kaffeerstatning, 2 bokser erter, 1 boks fiskeboller, 1 boks eplemarmelade, 1 boks drops, 1 pakke tørrede blåbær, 1 pk suppeerstatning, 1 pk. fiken, 1/2 kg røkeflesk, 1 rull Maria-kjeks, 1 pk. knekkebrød, 1 boks appelsinmarmelade, 1 pk. papirlommetørklær, 1 stk. toalettsåpe, 1 boks sardiner, 1 eske pastiller, 8 store buljongterninger og endelig 40 stkr. Lucky Strike sigaretter. - I august fikk vi i tillegg et par beksømstøvler.

Vi hadde riktignok for lengst fått skiftet ut trebånnene med lærsko". Men den som tror at nå var høydene nådd tar nok feil. Det fortsetter på side 111:

"En tredje kategori av utenlandske pakker var de danske pakker. Disse sardiner i ekte olivenolje, eller nøtteolje, ble sendt fra en internasjonal hjelpeorganisasjon i Lisboa og var en særdeles ettertraktet vare.

Senere fikk de aller fleste en eller to sendinger med franske pakker sendt gjennom Paris og betalt av våre pårørende. De inneholdt bl.a. en del sjokolade, ost, smør, kjeks og styrkemidler. (Det siste kunne kanskje trenges etter all etingen!)

Også fra Sveits, - fra det internasjonale Røde Kors fikk vi et par sendinger, vesentlig med små, delikate hermetikkbokser. De utmerket seg for øvrig med 1 kg sukker og 1/2 kg aprikoser.

gang ble meget kortvarig og gav nærmest uttrykk for den store skuffelse over Petter som kunne komme med et så usmakelig og simpelt forslag. - Vårt svar ble et diplomatisk nei".

Ja, slik står det virkelig! Ellers hadde jo de norske fangene andre problemer også, bl.a. dette med overvekten som plaget dem i konsentrasjonsleiren:

Side 125: "Da vi stod på vekten 7. mars 1944, trodde vi alle "det der må være galt".

"Ved private veininger ble det for en kars vedkommende konstatert at han fra 20. mars til 20. april hadde en vektstigning på 22 kg".

Ikke rart at forfatteren bemerker:

"Hauptsturmführeren uttalte at han var forbauset over at vi fremdeles ikke forstod noe av det som foregikk i Europa i dag. Predikenen sluttet med: Das norwegische Volk, meine Herren, ist ein volk aus Butterhändler!"

Side 204: "I et brev fra Politidepartementet (Jonas Lie) het det: Dessverre kunne vi ikke hindre at dere ble avskjediget, men det går forhåpentlig gjennom at dere stilles til disposisjon slik at de pårørende får 60% ventelønn. Vi kjente til at offentlige tjenestemenn, som til og med var NN-fanger i Tyskland, - fikk utbetalt sin lønn opptil et år etter fengslingen -".

Da leiren ble evakuert i slutten av januar 1945 ble de norske politifolk også sendt bort:

"Fra 10. mars ble vi på godset Enzow i over 7 uker. - Betegnende for SS-mentaliteten var det, at det på travle dager ble gitt beskjed om at vi nordmenn skulle være fri for de tyngste takene."

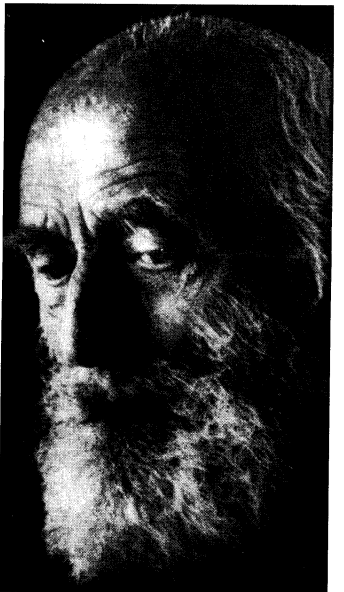
Og så endte det hele som seg hør og bør:

"På Enzow gods besøkte en russisk løytnant og to menige oss ofte den første tiden. En dag hadde de med seg et 25 liters spann vodka, og vi hadde i den anledning stor fest med taler for kong Haakon og marskalk Stal-in". (Dide 311).

Vi slutter oss til skålen post festum!

Som vi vil merke oss i Walles beretning hadde norske fanger i Sachsenhausen konsentrasjonsleir samme gode forhold som i Stutthofleiren. Det kommer også frem i den kjente Arbeiderparti-journalist Aksel Zachariassens artikler om denne leir, bl.a. i "Sjømenenes Jul 1948".

Hadde jeg ti stemmer skulle Quisling fått dem

Jeg har fulgt litt med i Quislings virke helt fra hans tid i Russland. Den mand har personlig interessert meg - som hans politik interesserer mig nu.

Jeg fik en - altfor elskværdig - tak fra Nansen engang, Quisling var nævnt ved siden av ham selv. Jeg har læst litt av ham i de senere år, han er godt rustet, har indre reserve, har raad til at tie til det politiske lurv som har kravlet frem og hujet mot ham.

Hadde jeg ti stemmer skulde han faa dem. Hans faste karakter og ubøielige vilje er god at ha for os i denne tid.

Knut Hamsun
(1936)